

Nowy

Kurier Łódzki

Dziennik polityczny, społeczny i literacki

Sobota, dnia 23 września 1916 r.

Prenumerata w Łodzi wynosi rocznie 12
mrk., półrocznie 6 mrk., miesięcznie 1
mrk. Za odosłanie do domu 40 f. mies.

Redakcja i administracja
Zachodnia 37.

Cena ogłoszeń I-sza strona i mrk
za wiersz lub jego miejsce, nadesłane i mrk
nekrologi i reklamy 40 f., ogłoszenia zwy-
czajne 20 f., ogłoszenia drobne 4 f. za wyraz.

Prenumeratę i ogłoszenia w Tomaszowie do „N. Kurjera Łódzkiego” przyjmuje Olga Hill ulica Tekla Nr. 1.

TEATR POLSKI, Cegielniana Nr. 63.

W niedzielę, 24 o godz. 3 po poł.

GROMIWOJA

komedia Arystofanesa w 3-ech aktach

Bilety do nabycia w cukierni Roszkowskiego. Teatr czynny we wtorki, czwartki
i soboty - w niedziele i święta dwa razy.

W sobotę 23, niedzielę 24, wtorek 26
i w czwartek 28 o godz. 7 i pół wiecz.

MŁODY LAS

sztuka w 3 aktach, J. A. Hertza.

Konferencja skandynawska.

W miarę wyczerpania swych sił, koalicja stara się wyrwać coraz większą presję na szereg państw neutralnych, bądź to w celu zmuszenia ich do bezpośredniego udziału w wojnie, bądź też w celu zapewnienia sobie skutecznego przeprowadzenia blokady.

Ze swej strony państwa neutralne, odczuwając zagrożenie im niebezpieczeństwo i starają się zrzeszyć w celu ewentualnego solidarnego stawienia oporu.

Z tego też punktu widzenia należy ocenić obradującą obecnie w Chrystianji konferencję mocarstw skandynawskich.

Jest to trzecia z rzędu konferencja mocarstw północnych: Szwecji, Norwegji i Danji.

Pierwsza konferencja odbyła się w 1914 r. w Malmö. Przyjmowali w niej udział królowie państw skandynawskich.

Druża konferencja, na której obradowali ministrowie, odbyła się w Kopenhadze, w obecnej zaś przyjmują udział prezesowie ministrów oraz ministrowie spraw zagranicznych.

Z oficjalnej proklamacji konferencji wynika jakoby głównym celem zjazdu było rozpatrywanie możliwości pokoju i t. d. Jednakże proklamacja ta czyni wrażenie pewnego rodzaju maski. Przez częste zjazdy i konferencje węzeł, łączący państwa północne, zaciera się i wytwarza możliwość solidarnego postępowania.

Państwa skandynawskie mają szereg łącznych interesów, wytworzonych przez ich położenie geograficzne.

W obecnej dobie kryzysu europejskiego stanowią one jedyną przerwę w pierścieniu, którym koalicja stara się opasać mocarstwa centralne.

Jednakże mimo swego położenia geograficznego państwa skandynawskie rozpadają się na dwie grupy, w stosunku do swych sympatji.

Z jednej strony Danja i Norwegja wyrażają niedwuznacznie swą sympatię dla koalicji, z drugiej zaś strony Szwecja, dzięki swej nienawiści względem Rosji, wykazuje pewną wrogość do koalicji.

Z. L.

Zapisujcie się
do Polskiej Macierzy
Szkolnej!

Kronika

— **Bezpłatna nauka czytania i pisania.**

Towarzystwo oświatowe „Wiedza” od półtora roku prowadzi bezpłatne kursa dla dorosłych analfabetów, dzięki czemu w ubiegłym roku szkolnym z górą 200 osób posiadało bezpłatnie umiejętność czytania, pisania i rachunków oraz zapoznano się z historją i opisem ziemi ojczystej.

W bieżącym miesiącu Towarzystwo otwiera nowe komplety i od poniedziałku, t. j. dnia 25 września przyjmowane będą zapisy wszystkich zgłaszających się dorosłych osób (tak kobiet, jak i mężczyzn), którzy zechcą posiadać konieczne dla wszystkich światła nauki.

Lekcje odbywać się będą w szkole przy ul. Długiej № 29 od 6-ej do 8-ej wieczorem dla każdego oddziału trzy razy tygodniowo, a zapisy nowo-wstępujących przyjmowane będą codziennie (oprócz dni świątecznych) również od 6-ej do 8-ej wieczorem w lokalu szkoły Długa № 29, II-gie piętro.

Naukę Tow. „Wiedza” daje zupełnie bezpłatnie, uczący się zwracają jeno koszt książek, zeszytów i ołówków.

— **Skład Delegacji żywnościowej**

zostaje powiększony jeszcze o dwóch członków, zaangażowanych w charakterze ekspertów, nie posiadających jednak prawa głosu w obradach Delegacji.

— **Wynagrodzenie lekarzy specjalistów w wypadkach zawezwań do szpitali zostało określone przez Magistrat w rozmiarach następujących: porada lub próbna operacja w mieście — 6 mk.; w Radogoszczu 10 mk.; za poważniejszą operację honorarium lekarskie wynosi 20 mk.**

— **(L) Asekuracja nierogacizny.**

Magistrat, w porozumieniu z prezydentem policji, opierając się na § 2 statutu o ubezpieczeniu bydła, ustanowił z dniem 1-go października opłatę ubezpieczeniową od świń (wagi do 100 niemieckich funtów) w sumie 3.50 mk.; za każdy nowo-rozpozczęty centnar — mk. 1.25.

— **(L) Tanie obuwie.**

W czwartek pod przewodnictwem pastora Gundlacha odbyła się naradza grupy obywateli w sprawie zaopatrzenia w obuwie biednej ludności naszego miasta. Projektowane jest urządzenie centrali, w której będą sprzedawane po cenie kosztu tropy, fabrykowane zarówno w kraju jak i zagranicą. Zorganizowany odsynny komitet zostanie zaliczony w skład Del. N. P. B.

— **Odpust w Mieszkach.**

Dziś przypada dzień św. Tekli. W dniu jutrzejszym w kościele św. Tekli w Mieszkach odprawionem zostanie odpustowe nabożeństwo.

Uroczysta suma o godz. 11-o rano.

Ojcowie socjalizmu o Polsce.

Poglądy apostołów socjalizmu, Marksa i Engelsa, w kwestji polskiej były wielokrotnie i obszernie komentowane przez nasze rozmaite kierunki socjalistyczne, z których każdy w słowach genialnych mistrzów pragnął znaleźć potwierdzenie własnej doktryny. Wobec swej notorycznej nieprawomyślności byli jednak Marks i Engels przez cenzurę rosyjską, ze szpalt legalnej prasy polskiej bezwzględnie wygnani. Nie będzie więc pozbawionem interesu przytoczenie poglądów tych wybitnych twórców nowoczesnego socjalizmu na sprawę polską w chwili kiedy swita nam piękna zorza nowej ery i lepszej doły.

Ze skrupulatnych badań spuścizny naukowej i literackiej Marksa i Engelsa wynika, iż w kwestji Polski nie podzielali oni w niczem zapatrywań naszych obecnych esdeków. — Uważali oni Polskę za konieczny wał ochronny cywilizacji zachodniej przeciwko rosyjskiemu barbarzyńcy. — Kwestja polska była dla nich poważną częścią całokształtu walki narodów o wolność i radykalną zmianę stosunków własności i wytwórczości.

Wychodząc z założenia, że demokracja i rozwój narodów nie może się odbywać równocześnie z podbijaniem sąsiednich krajów, wzywa Engels w roku 1847 do odbudowania niepodległego państwa polskiego. Uważa on za obowiązek i zadanie polskich i niemieckich demokratów wspólną pracę dla wolności obydwu narodów.

Nieco później wypowiada Marks swój podziw i sympatię dla powstania krakowskiego z 1846 r., które niepodległość Polski łączyło z ideą uwłaszczenia chłopów.

W „Komunistycznym Manifestie” znajdujemy zwrot następujący: „Komuniści popierają wśród polaków to stronnictwo, które drogę do wolności widzi w uwłaszczeniu włościan, i które wywołało powstanie krakowskie 1846 r.”

Od chwili tego powstania łączy się w oczach Marksa i Engelsa walka o niepodległość z walką agrarną i demokracją przeciwko feodalno-patriarchalnej autokracji. Przeciwdziałanie dążnościom wolnościowym skłania Europę do popierania polityki rosyjskiej. Z tych względów utworzenie ludowej Polski jako samodzielnego i zdolnego do życia i rozwoju państwa, jest pierwszym i koniecznym warunkiem demokracji państw europejskich.

Powstanie 63 roku posiada w zupełności sympatię Marksa i Engelsa i wpływa na ożywienie ich rewolucyjnych nadziei. Po zduszeniu powstania w potokach krwi wzywa genialny wódz robotników, by odbudowanie Polski na swym sztandarze ognistymi zgłoskami zapisali.

Przy utworzeniu pierwszej międzynarodówki korzysta Marks z okazji, by zaprotestować przeciwko bezwstydnemu poklaskowi, udawanej sympatji lub idiotycznej obojętności, z jaką wyższe klasy Europy przyglądają się podstępemu mordowi, dokonywanemu przez Rosję na bohaterkiej Polsce.

Na pierwszym zjeździe Międzynarodowego Związku Robotników odbytym w 1866 r. w Genewie, odczytuje Marks memoriał, zawierający następujące uwagi o Polsce:

„Zarówno arystokracja jak i mieszczaństwo widzą w ciemnej potędze azjatyckiej ostatnią nadzieję i ratunek przeciwko postępowi ruchu robotniczego. Potęga ta może zostać skruszoną i unieszkodliwioną jedynie przez odbudowanie Polski na podstawach demokratycznych. W obecnych zmienionych stosunkach europejskich bardziej niż kiedykolwiek niezbędnym jest istnienie ludowej Polski, od której zależy będzie, złamanie reakcji i wkroczenie Europy na drogę demokratyczną. Ruch robotniczy póty będzie przerywanym, powstrzymywanym i opóźnianym, póki ta wielka kwestja nie znajdzie rozwiązania.

Bez niepodległej Polski nie może być mowy o wolności w Europie.

Udział rewolucjonistów polskich w paryskiej komunie jeszcze bardziej ożywił sympatię europejskiej klasy robotniczej i jej przywódców dla Polski.

Aczkolwiek nie jesteśmy zwolennikami ortodoksyjnego komentowania zmurszałych tekstów z przed lat pięćdziesiątu, uważaliśmy w tym wypadku za wskazane przytoczenie tych poglądów, tak krańcowo różnych od zapatrywań naszej domorosłej esdecji. Są one szczególnie ciekawe do powtórzenia w chwili obecnej, kiedy kwestja Polski najściślej jest spójona z celami i wynikami wojny, i kiedy od jej rozwiązania zależne są nietylko losy naszego narodu, ale, jak za czasów Marksa i Engelsa, cała fizjognomja polityczna i układ stosunków w przyszłej Europie.

E. S.

